

Žďár nad Sázavou / Celková obnova klášterního kostela Nanebevzetí Panny Marie

Vlastník památky: Římskokatolická farnost Žďár nad Sázavou 2

Cílem obnovy bylo přiblížit architektonickou a uměleckou tvář stavby době největšího rozkvětu kláštera, době kdy v jeho čele stál opat Václav Vejmluva a kdy na území klášterního panství tvořil architekt Jan Blažej Santini – Aichl. Vlastní interiér kostela pak svým architektonickým vzhledem a konečným barevným provedením věrně odpovídá stavu, v jakém byla architektem navržena jeho celková barokní přestavba mezi lety 1706 - 1709. Mezi nejnáročnější prvky rekonstrukce stavební části patří stropní plošná štuková výzdoba kostela, která se nedochovala v původním rozsahu a byla restaurátorskými postupy znovu vytvořena zejména v klenebních plochách hlavní lodi.

Součástí obnovy byly i rozsáhlé restaurátorské zásahy. V první fázi prací byla restaurována šestice bočních oltářů v hlavní lodi kostela s cennou obrazovou a plastickou výzdobou. Zcela zásadním restaurátorským počinem pak byla obnova oltáře Zvěstování Panny Marie od významného sochaře a řezbáře Řehoře Thenyho. Celý oltář zcela změnil svoji původní podobu. Obnovena v plném rozsahu byla totiž původní Thenyho polychromie. Pozornosti neušla mimořádná rarita, která pro svoji kvalitu a ojedinělost vzbudila zaslouženou pozornost odborníků. Důvodem oprávněného obdivu k sochařově invenci i uměleckému průkopnictví je zdobení Mariina šatu. To je provedeno pro naši geografickou polohu zcela unikátní španělskou technikou „estofado“.

V rámci obnovy byl učiněn i vzácný odkryv původní nástěnné malby v presbytáři kostela. Vyčištěná a zrestaurovaná plocha vyjevila po staletí ukrytou figurální scénu, na níž před Pannou Marií s Ježíškem na trůnu klečí český král Jiří z Poděbrad se členy šlechtického rodu pánů z Kunštátu, z nichž někteří jsou pohřbeni v tumbě pod touto malbou. To také vysvětluje, proč měl protestantský král zájem o obnovu katolického kláštera zničeného husitskými vojsky. Nachází se zde totiž hrobka členů jeho rodu. Malba sama byla kunsthistoriky zařazena mezi nejvýznamnější nálezy v oblasti české nástěnné malby 15. století.

Součástí obnovy byly i drobnější restaurátorské a stavební zásahy, vedoucí k prezentaci dalších mimořádných detailů stavby, jakými jsou rekonstrukce bočního schodiště s bohatou štukovou výzdobou, odkryv a rekonstrukce fragmentu původní dlažby kostela nebo nainstalování raně barokní, původně klauzurální dělicí mříže do prostoru u vchodu do kostela.

Kvalita, rozsah a způsob provedené obnovy byly jedním z hlavních pilířů, o které se opírala úspěšná žádost o povýšení kostela na baziliku minor. Tento velmi prestižní titul získal kostel z rozhodnutí papeže Benedikta XVI. 5. ledna 2009.

